

Римско право

1.	Наслов на наставниот предмет	Римско право			
2.	Код	50810			
3.	Студиска програма	правни студии			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Правен факултет „Јустинијан Први“ – Скопје			
5.	Степен (прв, втор, трет)	Прв			
6.	Академска година/семестар	Прва година Втор семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	7
8.	Наставник	Проф. д-р Владо Бучковски, проф. д-р Гоце Наумовски, проф. д-р Есин Кранли Бајрам, доц. д-р Тимчо Муцунски			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Согласно Одлука за правила на студирање на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, УКИМ			
10.	Цели на предметната програма (компетенции):				
	Предметот е предвиден како интензивен и практичен курс за студенти кои треба да стекнат основни правнички знаења. 1. Цели: Во рамките на предметот <i>Римско право</i> студентите, преку креативни предавања и практични вежби, поподробно се запознаваат со појавата и историскиот развој на римското право, почнувајќи од најстариот период, со посебен нагласок на историскиот општествено-економски развој на римската држава а особено на римското приватно право. Предметната програма содржи детална разработка на настанокот, содржината, заштитата и престанокот на речиси сите приватно правни гранки и нивните поделни институти. Предметот нуди содржини кои ги допираат темите од суштествена важност за секој добар правник. 2. Резултати: Очекуваните резултати од студентите, коишто перманентно би го посетувале курсот <i>Римско право</i>, се следниве: - да ги разберат основните етимолошки, термиолошки и содржински поими и категории во сферата на римското право - да можат да ја воочат врската помеѓу римското и современото право, преку компарирање на институти и категории кои се среќаваат и денес а водат потекло од уште од Антиката; - да бидат во состојба да ги сфатат основните историски фази во развојот на основните правни институти;				

	- да развијат истражувачки, аналитички и презентерски вештини кои би им помогнале во понатамошното образование, но секако и во практичната работа и др
11.	Содржина на предметната програма: 1-ва недела: Општествено-економски односи, политичко уредување и извори на правото - периодизација - општествено-економски односи, политичко уредување и извори на правото во стариот Рим - општествено-економски односи, политичко уредување и извори на правото во класичната римска робовладетелска држава - општествено-економски односи, политичко уредување и извори на правото во апсолутистичката римска држава - посебен осврт на Corpus Iuris Civilis и на нејзиното влијание во Византија и на Запад 2-ра недела: Ius quod ad personas pertinet (Лично право)- прв дел Статусно право - поим на статусното право - правна способност на физичките лица - деловна способност на физичките лица - правна и деловна способност на правните лица 3-та недела: Ius quod ad personas pertinet (Лично право)-втор дел Семејно право (Status familiae) - поим на семејно право и развиток на римското семејство - брачно право (поим, услови за склучување на брак, брачни пречки, свршувачка, форми за склучување на брак, мираз и предбрачен подарок, престан на бракот, врски меѓу маж и жена слични на брак) - татковска власт-patria potestas (поим, лица sui iuris и лица alieni iuris) - туторство(tutela) и старателство (cura)- поим и видови 4-та недела: Ius quod ad res pertinet (Имотно право)-Поим на стварното право и ствари-(res) - поим за стварно право(iura in re) стварно-правен однос - поим на ствари (res) - класификација и видови ствари 5-та недела: Ius quod ad res pertinet (Имотно право)- сопственост(proprietas) - поим на приватната сопственост - класификација и видови сопственост - начини на стекнување сопственост (iusti modi domini acquirendi) – сопред ius civile и според ius gentium - заштита на правото на сопственост - престан на правото на сопственост

6-та недела: Ius quod ad res pertinet (Имотно право)- владение(possessio), ствани права врз туѓи ствари(iura in re aliena)

- Владение (possessio)- поим, видови, содржина, заштита и quasipossessio
- Стварни права врз туѓи ствари – поим и класификација
- службености –servitudes- поим, начини на настанување, видови, заштита и прастан на службеностите
- долгорочни закупи на земјиште – ius perpetuum-поим и видови
- заложни договори – pignus- пим и видови

7-ма недела: Ius quod ad res pertinet (Имотно право)- поим и субјекти на облигационите односи

- поим на облигационо право и облигациони односи - iura in persona
- субјекти на облигационите односи (облигациона правна и деловна способност, дејство на облигациите спрема трети лица, облигациони односи во полза или на товар на трети лица, застапување во облигацион односи, промена на субјектите во облигациони односи, збирни облигациони односи)

8-ма недела: Ius quod ad res pertinet (Имотно право)- Содржина, извори на облигациите и договорите како извори на облигациите(contractus)

- содржина на облигационите односи
- критериуми за класификација и видови облигациони односи
- извори на облигационите односи
- contractus како извори на облигационите односи (поим, битни, природни и небитни елементи на договорите, неважност на договорите, конвалидирање на неважечките договори

9-та недела: Ius quod ad res pertinet (Имотно право)-Видови договори како извори на облигации(формалистички, вербални, реални, литерарни и консенсуални договори)

- критериуми за класификација на договорите
- видови договори
- формалистички договори (mancipatio, nexum, fiducia)
- вербални договори (stipulatio, dotis dictio, iusiurandum liberti)
- реални договори (mutuum, commodatum, depositum, pignus)
- литерарни договори (expensilatio, chirographa, syngraphae)
- консенсуални договори(emptio venditio, location conductio societas, mandatium)

10-та недела: Ius quod ad res pertinet (Имотно право)-Пакти и деликти како извори на облигации

- поим и поделба на пактите како извори на облигации (pacta adjecta, pacta praetoria, pacta legitima)
- delicta – поим, настанување, елементи и белези на облигациите кои потекнуваат од деликти
- класификација на деликтите како извори на облигации
- деликти од старото римско право(iniuria, furtum, damnum iniuria datum, rapina)
- деликти од хонорарно право(dolus, metus, fraus creditorum)

	11-та недела: Ius quod ad res pertinet (Имотно право)-Variae causarum figurae како извори на облигации и обезбедување на побарувањата -поим за variae causarum figurae како извори на облигации - quasicontractus- negotiorum gestio, condictiones sine causa,communio incidens, legatum, tutela - quasidelicta - други извори на облигации - обезбедување на побарувањата – поим и поделба - реално обезбедување- поим и видови -персонално обезбедување- поим и видови 12-та недела: Ius quod ad res pertinet (Имотно право)-Гасење на облигациите и последици од неизвршувањето на обврските -поим и поделба на начините на гасење на облигациите - начини на гасење со дејство ipso iure – свечени начини на гасење, solutio, datio in solutum, novatio, compensatio, други начини на гасење на облигациите) -начини на гасење со дејство оре expectionis (pactum de non petendo, litis contestatio и пресуда во iudicia imperio) - последици од неизвршувањето на обврските(стасаност на обврските, vis maior, mora creditoris, mora debitoris)
12.	Методи на учење: 1. Методи на предавања и вежби: Во предавањата и вежбите по предметот <i>Римско право</i> студентите се користат различни комбинации на тахники на работа, меѓу кои се вклучени: - воведни излагања на предавачот (опшшти насоки за конкретната тема со цел насочувања на дискусијата); - интерактивни дискусии со активно партиципирање на студентите; - истражувачки проекти (индивидуални или групни) кои вклучуваат поподробно разработување на одредени тематски целини, во или вон материјата, по претходна консултација со предавачот; - изработка и одбрана на есеи т.е. семинарски трудови (усмена комуникација); - пишување на табла; - Power Point презентации (со шеми, слики и фотографии за полесно визуелно меморирање); - аудио и видео материјали од познати говори;

		- делење на потребни материјали за вежби (вклучително: презентации, теми за есеи; теми за семинарски работи; распоред за предавања и вежби; список на литература со потребните библиографски податоци; хрестоматија на корисни информации; листа на светски универзитети кои имаат компатибилни курикулуми и сл.) претходно читање на задолжителната литература за конкретниот час, како главен предуслов за добра дискусија (при читањето студентите особено треба да обрнат внимание на следново: која е тезата на текстот?; која е логиката на аргументацијата на авторите и дали притоа се воочени некои недоследности?; правење споредби и сл.); * земање учество во дискусиите (со свои предлози, мислења, констатации, ставови); * поставување прашања за помалку јасните теми; * истражување сродни содржини, поврзани со темата на часот итн.		
13.	Вкупен расположлив фонд на време	140		
14.	Распределба на расположливото време	60+0+0+80		
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	60
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	0
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	0
		16.2	Самостојни задачи	0
		16.3	Домашно учење	80
17.	Начин на оценување			
	17.1	Тестови/завршен испит		80 поени
	17.2	Семинарска работа / проект (презентација: писмена и усна)		10 поени
	17.3	Активност и учество		10 поени
18.	Критериуми за оценување (бодови / оценка)	до 59 бод		5 (пет) (F)
		од 60 до 67 бода		6 (шест) (E)
		од 68 до 75 бода		7 (седум) (D)
		од 76 до 83 бода		8 (осум) (C)
		од 84 до 91 бода		9 (девет) (B)

		од 92 до 100 бода		10 (десет) (А)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Писмен влезен колоквиум (описно: положил-не положил)		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Евалуација и самоевалуација		
22.	Литература				
22.1	Задолжителна литература				
	Р. бр.	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	* Пухан Иво, Поленак-Аќимовска Мирјана, Бучковски Владо, Наумовски Гоце *Поленак-Аќимовска Мирјана, Бучковски Владо, Наумовски Гоце, Кранли Бајрам, Есин	*Римско право *Избор на текстови од римското право IVиздание(или било кое друго издание на наведениот практикум)		*Скопје, 2014 * 2020
22.2	Дополнителна литература				
	Р. бр.	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Рајнхард Цимерман	Облигационо право Римски основи на граѓанската традиција (превод Елена Витанова)	Просветно дело АД	Скопје,2009
	2.	Ендру Борковски и Пол ду Плесис	Учебник по Римско право (превод Елена Витанова) 3то издание,	Просветно дело АД,	Скопје, 2009
	3.	Бери Николас	Вовед во римско право, со предговор, ревидирана биографија и речник со латински поими од Ернест Мецгер(превод Наташа Алексовска,	Просветно дело, АД	Скопје, 2009

				Рената Горгиевска, Билјана Митовска)		
--	--	--	--	---	--	--